

Othello på Steninge slott i sommar

– Man bör alltid leta efter motsättningar i en pjäs och använda dem / Peter Bark, regissör

Peter Bark sätter upp *Othello* och har bytt kön på alla roller. När han kom på det här frågade han sig vad det skulle bli för slags samhälle. Det blev ett framtidssamhälle, ett matriarkat, där kvinnorna har makten.

Blir inte Jago en 'sladdrande kvinna' i pjäsen då? Är du inte rädd för att få kritik för ett sådant porträtt i dessa tider?

– Nja, effekten blir väl att ännu tydligare påvisa hur det är idag. I och med att man byter kön på rollerna, så ser man ännu tydligare hur män betar sig idag. Å andra sidan blir det ju inte en idealvärld bara för att kvinnorna får makten, utan de betar sig lika illa som männen.

SPEGELTEATERN HAR INTE GJORT *Othello* under de 20 år vi hållit på. De har inte heller gjort *Kung Lear*, men i övrigt har de betat av de flesta av Shakespeares pjäser.

– Ja, om man bortser från vissa krönikespel som kanske inte är så aktuella. Att *Othello* inte kommit upp förut beror kanske på att komedier har varit lättast att spela på sommaren utomhus. Jag tror dock att det kan fungera även med tragedier. När vi gjorde *Rickard III* tycker jag att de riktigt allvarliga scenerna blev allra bäst. Dessutom har jag upptäckt att det finns mycket komik i *Othello*, till exempel i Jagos flörtande med publiken, i hans kommentarer och i hur han njuter av att ställa till det lika mycket som av resultatet. Roderigo kan också lätt bli lite komisk.

DETTA MED PUBLIKENS VETSKAP tycker Peter Bark är intressant, att publiken vet att Jago är en skurk som försöker lura Othello.

– Jag såg *Rickard III* i London med Derek Jacobi, som var oerhört charmig och förförisk. Man verkligen 'hejade' på honom, ända tills man insåg att man sympatiserade med en

riktig skurk. Det var effektivt och väldigt medvetet gjort. I *Othello* tycker ju alla att Jago är en sådan hedersman, en god vän som är klok och ger goda råd. Det är intressant att följa hur det hela går till. Om man bara försöker följa historien så har Jago en väldig tur. Det borde lätt kunna slå fel, men han har en oerhörd tajming i det han gör. Han slänger till exempel ur sig att han såg Cassio med näsduken¹ precis efter att han själv har fått den, alltså innan han ser till att Cassio får den. Han improviserar väldigt mycket i scenerna och såna där lögnen kan ju lätt avslöjas.

– Något som är svårt i *Othello* är att Emilia är så blind för vad som händer. Som Jagos fru känner hon honom och hon har flera repliker om att det måste vara någon som har lurat Othello. Hon medverkar i historien om näsduken, men ändå förtränger

Michael Andersson (Desdemona), Kornelia Wättervall (Othello) och Niki Nordenskjöld (Jago) Foto: Peter Bark

hon ända till slutscenen att det kan vara Jago som ligger bakom.

– Svartsjukan är ett tema i pjäsen på flera plan. Nästan alla är svartsjuka eller avundsjuka. Man måste också bestämma om Othello har legat med Emilia, har Cassio legat med henne som Jago påstår, är Cassio trots allt kär i Desdemona. Det blir oftast mer spännande om det är lite dubbelt, om man inte riktigt vet. För mig är *Othello* tragedin om bristen på tillit. Och Desdemona måste stå för tilliten. Hon går nästan frivilligt i döden för sin kärlek. Hon slår aldrig tillbaka hur Othello än behandlar henne. Tillit är ett centralt tema för mig överhuvudtaget. Det finns all anledning att inte lita på folk, för man kommer att bli lurad, sviken och bedragen. Men vill man leva utan att lita på nån så kommer man aldrig någon nära. Därför är det bättre att välja tilliten medvetet och ta de smällar man får, men ändå tycka det är värt det.

– Frågan är hur långt Jago egentligen vill gå, vad han egentligen är ute efter. Det har ju pratats mycket om Jagos motiv, om han vill hämnas bara för att han blev förbigången av Cassio. I vår uppsättning kan det vara så att han i själva verket tycker att han borde ha Othellos plats. Mycket är möjligt i pjäsen. Det finns också en möjlig kärlek mellan Jago till Othello. Det är inget vi spelar men vid ett tillfälle går de ner på knä och svär varann trohet. För mig är saker aldrig absolut hos Shakespeare, det är alltid både och. Man bör alltid leta efter motsättningar i en pjäs och använda dem. En av mina favoritrepliker hos Shakespeare är från *Macbeth*: 'Aldrig har jag sett en dag så hemsk och skön'. Precis samma sak finns på flera sätt hos Othello: Han både tror och inte tror, både litar på och inte.

Intervju: Roland Heiel

¹ Jago 'planterar' Desdemonas näsduk hos Cassio och får Othello att tro att de båda har ett förhållande.